कार्यकारी सारांश

प्रस्तावित एकात्मिक साखर कारखान्याचा ५५०० ते ९००० व आसवनी/इथॅनॉल प्रकल्पाचा ४० किलो ली./ दिन ते ८० किलो ली./ दिन पर्यंत विस्तार

अमृतनगर, ता. संगमनेर, जि. अहमदनगर, महाराष्ट्र

द्वारा प्रस्तावित

सहकारमहर्षी भाऊसाहेब थोरात सहकारी साखर कारखाना लिमिटेड.

पर्यावरण सल्लागार व प्रयोगशाळा

मिटकॉन कन्सल्टन्सी अँड इंजिनीयरिंग सर्विसेस लि., पुणे

पर्यावरण व्यवस्थापन आणि अभियांत्रिकी विभाग

क्यू . सि. आई. - एन. ए. बी. इ. टी. मान्यताप्राप्त सल्लागार मान्यता क्रमांक

NABET / EIA / १७२० / RA००७५ डी.आय.सी कार्यालय मागे, कृषी महाविद्यालय परिसर, शिवाजीनगर,

पुणे ४११ ००५, महाराष्ट्र, भारत, दूरध्वनी: + ९१-२० ६६६८९४००, ४०४,४०६,४०७

१. परिचय
२. प्रकल्प स्थान
३. एकात्मिक प्रकल्पाची मुख्य वैशिष्ट्ये
४. प्रक्रिया
५. पर्यावरणविषयक वर्णन
६. अपेक्षित पर्यावरण प्रभाव
७. पर्यावरण निरीक्षण कार्यक्रम
८. पर्यावरण व्यवस्थापन योजना
९. पर्यावरण व्यवस्थापन खर्च
१०. निष्कर्ष व प्रकल्पाचे फायदे

१. परिचय

मे. सहकारमहर्षी भाऊसाहेब थोरात सहकारी साखर कारखाना लि. (एसबीटीएसकेएल) ने साखरचे ५५०० ते ९००० टीसीडी पर्यंत समाकलित विस्तार आणि इथॅनॉल / रेस्टीफाइड निर्मितीसाठी झेडएलडी आधारित ज्वलनशील बॉयलर असलेल्या इथॅनॉल प्लांटचा ४० ते ८० केएलपीडी डिस्टिलरी / इथेनॉल प्लांटचा विस्तार प्रस्तावित केला आहे, जो 330 दिवस काम करेल.

फॅक्टरीला यापूर्वी 26 मार्च, 2019 रोजी पत्र क्रमांक जे -11111 / 60/2014-IA.II (I) च्या 40 केएलपीडी ते 80 केएलपीडी पर्यंत डिस्टिलरी विस्तारासाठी ईएसी (इंड -2) कडून टीओआर प्राप्त झाला आहे. सध्याच्या सरकारच्या धोरणांमध्ये बदल झाल्यामुळे आणि कमांड क्षेत्रात उसाची संभाव्यता लक्षात घेता व्यवस्थापनाने प्रस्तावित डिस्टिलरी विस्तारासह (४० केएलपीडी ते ८० केएलपीडी) विद्यमान साखर उत्पादन ५५०० ते ९००० टीसीडी पर्यंत वाढविण्याचा निर्णय घेतला आहे. विद्यमान डिस्टिलरी मळीवर चालविली जाते. प्रस्तावित डिस्टिलरी विस्तारामध्ये अतिरिक्त ४० केएलपीडी डिस्टिलरी / इथेनॉल प्लांट मळीवरच चालविला जाईल.

सहकारमहर्षी भाऊसाहेब थोरात सहकारी साखर कारखाना लिमिटेड, यांचा ५५०० टीसीडी साखर कारखाना, ३० मेगावॅट सहवीज निर्मिती व ४० किलो.ली./ दिन आसवनी कारखाना अमृतनगर, ता. संगमनेर, जि. अहमदनगर, महाराष्ट्र येथे कार्यरत आहे. सध्या अस्तित्वात असलेल्या साखर कारखाना व सहवीज निर्मिती प्रकप्लासाठी पर्यावरण विभाग, महाराष्ट्र शासन यांच्याकडून कडून SEAC-2013/CR-259/TC-2) दिनांक १४ .१२ .२०१५ द्वारे पर्यावरण मंजुरी प्राप्त झालेली आहे.

हा प्रस्तावित प्रकल्प साखर विस्तार श्रेणी "बी", क्रियाकलाप 5 (ज) आणि डिस्टिलरी विस्तार श्रेणी "बी", क्रियाकलाप -5 (जी) - सर्व मळीवर आधारित डिस्टिलरी अंतर्गत आहे. डिस्टिलरी पूर्वी कॅट ‘अ’ अंतर्गत मूल्यांकन केली गेली होती परंतु दिनांक 24.01.2019 च्या अधिसूचनेनुसार ≤100 केएलपीडी मळीवर आधारित डिस्टिलरी कॅट ‘बी’ आणि ≥100 केएलडी मळीवर आधारित डिस्टिलरी कॅट ‘अ’ अंतर्गत येतात.

२. प्रकल्प स्थान

प्रस्तावित प्रकल्प अमृतनगर, पोस्ट संगमनेर, ता.संगमनेर, जि. अहमदनगर, महाराष्ट्र. येथे सध्या अस्तित्वात असलेल्या कारखाना परिसरात होणार आहे. प्रकल्पाचे भौगोलिक स्थान १९° ३६ '५३ .०७ " उत्तर, रेखांश ७४° ११ '३0.२३" पूर्व आणि समुद्र सपाटीपासूनची उंची ६०२ मी. वर आहे. प्रस्तावित प्रकल्पासाठी लागणारी जमीन कारखान्याकडे उपलब्ध आहे. प्रस्तावित विस्तार विद्यमान कारखाना आवारात असेल. प्रकल्पापासूनच्या १० किमी त्रिज्येमध्ये उष्णकटिबंधीय वन, बायोस्फीअर रिझर्व्ह, नॅशनल पार्क, वन्यजीव अभयारण्य आणि कोरल फॉरमेशन रिझर्व आढळत नाहीत. म्हाळुंगी नदी ३.५ कि.मी. अंतरावर वाहते तसेच प्रवरा नदी दक्षिणेकडे ५.८ कि.मी. अंतरावर वाहते.

आकृती १: सामान्य स्थान दर्शक नकाशा

आकृती २: गूगल चित्र

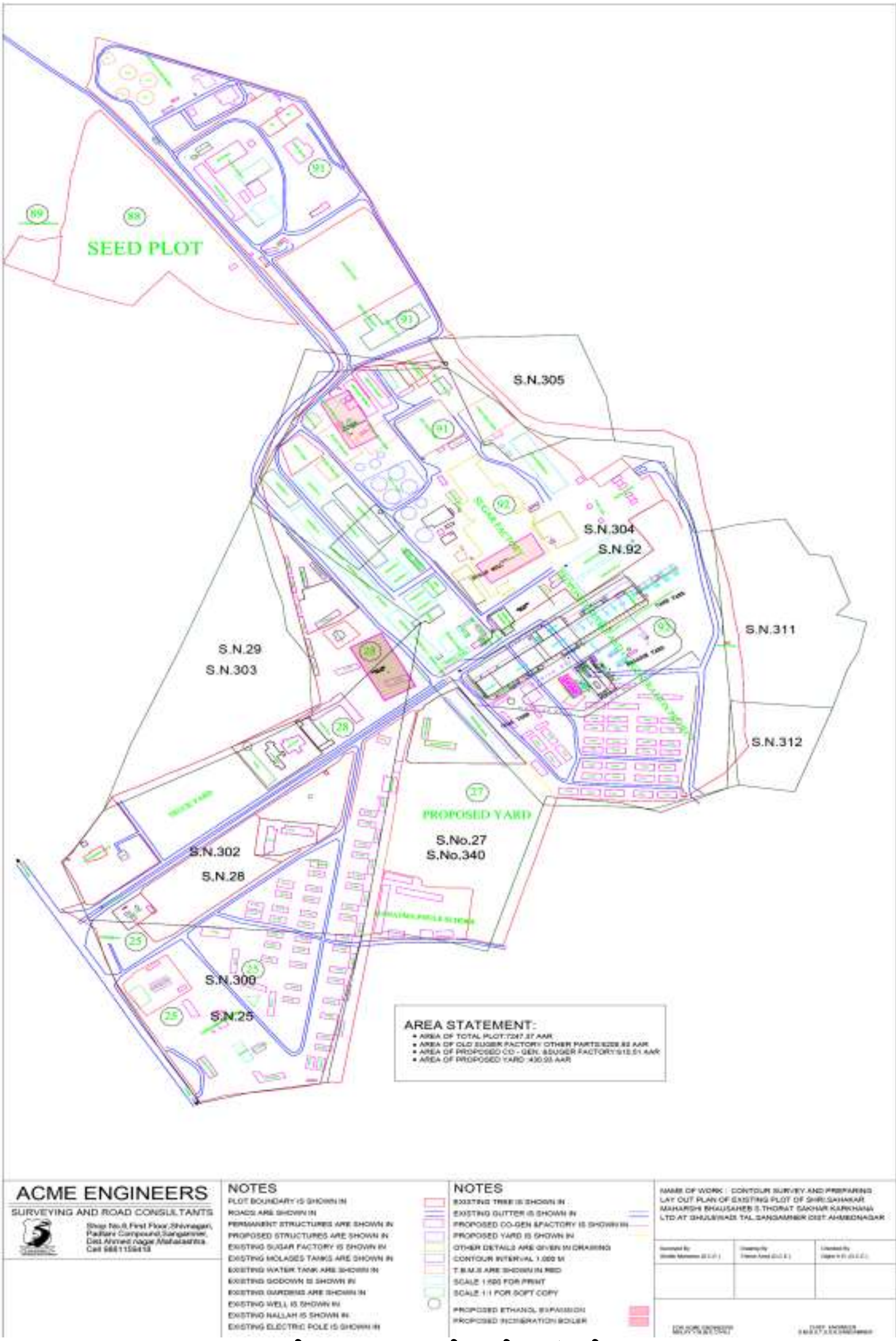

आकृती ३: कारखान्याची छापील मांडणी

Factory Entrance

Sugar Factory

Dust Catcher

Co gen Plant

Green Belt Along the approach Road

आकृती ४: विद्यमान फॅक्टरीची छायाचित्रे

३.० एकात्मिक प्रकल्पाची मुख्य वैशिष्ट्ये

तक्ता १: प्रकल्पाची आणि पर्यावरणविषयक संक्षिप्त माहिती

घटक	वर्णन
प्रकल्प	आसवनी/ इथॅनॉल प्रकल्पाचा ४० ते ८० किलो ली./ दिन पर्यंत विस्तार
उपलब्ध जमीन	एकूण भूखंड क्षेत्र: २०० एकर विस्तारासाठी जमिनीची आवश्यकता: ४ एकर प्रस्तावित ग्रीनबेल्ट: १.३२ एकर
उत्पादन	विद्यमान साखर उत्पादन - ५५०० टी.सी.डी. प्रस्तावित साखर उत्पादन - ९००० टी.सी.डी. विद्यमान आसवनी ४० किलो.ली./ दिन प्रस्तावित आसवनी ८० किलो.ली./ दिन ईएनए/आरएस/एए /इथेनॉल
कामकाजाचे दिवस	विद्यमान साखर उत्पादन: १८० दिवस प्रस्तावित साखर उत्पादन: १८० दिवस विद्यमान आसवनी : २७० दिवस प्रस्तावित आसवनी ३३० दिवस
मळीची गरज	विद्यमान आवश्यकता - १५० टन प्रति दिवस प्रस्तावित मळीची आवश्यकता बी - मळी - १२५ टन प्रति दिवस सी - मळी - १६६ टन प्रति दिवस
पाण्याची आवश्यकता	विद्यमान साखर उत्पादन – ५८० मी^{3}/दिवस प्रस्तावित साखर उत्पादन - ३७० मी^{3}/दिवस विद्यमान आसवनी ३५५ मी^{3}/दिवस प्रस्तावित आसवनी ३६० मी^{3}/दिवस एकूण १६६५ मी^{3}/दिवस
पाणी स्रोत	प्रवरा नदी
बॉयलर	विद्यमान साखर आणि सहवीज ८० टन/ तास X 2 विद्यमान आसवनी बॉयलर १२ टन/ तास स्पेंटवॉश फायर बॉयलर १५ टन/ तास
डिझेल जनरेटर	डी.जी. १ X १०१० के.व्ही.ए विद्यमान आहे. प्रस्तावित १ X १२५० के.व्ही.ए
विद्युत आवश्यकता	वीज निर्मिती - ३० मेगावॉट विद्यमान साखर आणि आसवनी - ८.७५ मेगावॉट प्रस्तावित – ८.३ मेगावॉट निर्यात - १७ मेगावॉट
इंधन- बगॅस	१६० टीपीएच बॉयलरसाठी विद्यमान बगॅस आवश्यकता: ७२.२ टन/ तास विद्यमान १२ टी.पी.एच डिस्टिलरी बॉयलर बायोगॅस ८०० मी^{3}/ता. आणि एलडीओ ०.३ मी ^{3}/तास

	प्रस्तावित इनसिनरेशन बॉयलर: बगॅस ४.५ टन/ तास , कॉन. स्पेंड वॉश ३.९ टन/ तास
वाफ	आरएस: १.८० किलो / लि. आरएस/ एए: ०.५५ किलो /लि बाष्पीभवन: २.१० किलो /लि
एकूण कारखान्यातील सांडपाणी	प्रस्तावित साखर कारखाना विस्तारासाठी सद्य स्थितीत असलेल्या ई. टी. पी. ची क्षमता १००० मी^{3} पर्यंत वाढवली जाईल. **विद्यमान आसवनी** • कॉंनसंट्रेटेड स्पेंट वॉश: ८८ घन. मी. • स्पेंट लीस: ८० घन. मी. • कंडेनसेट: ३७६ घन. मी. **प्रस्तावित आसवनी** • कॉंनसंट्रेटेड स्पेंट वॉश: ९५ घन. मी. • स्पेंट लीस: ८० घन. मी. कंडेनसेट: ३६९ घन. मी
प्रदूषित पाण्याचे/सांड पाण्याचे व्यवस्थापन	विद्यमान साखर कारखान्यातून निघणारे सांडपाणी हे ६८० घन. मी. एफ्फ्लुएंट ट्रीटमेंट प्लॅन्ट मध्ये ट्रीट केले जाते. सध्या स्पेंट वॉश ट्रीटमेंट साठी बायोगॅस आणि त्यानंतर बाष्पीभवन व त्यानंतर बायो कम्पोटींगचे केले जाते. प्रस्तावित ४० किलो.ली./ दिन च्या विस्तारणामध्ये स्पेंट वॉश ट्रीटमेंट साठी एमईई व इनसिनरेशन बॉयलरचा वापर केला जाईल.
राख	विद्यमान आसवनी • बगॅस राख: ३५ टन/ दिन प्रस्तावित आसवनी • स्पेंटवॉश राख : १७ ते २० टन/ दिन • बगॅस राख: ०.५ ते १ टन/ दिन स्पेटवॉश आणि बगॅस राख मध्ये उच्च पोटॅश असल्याने ते खत म्हणून वापरले जाईल . कोळशाची राख ही वीट उत्पादकाला विकली जाईल.
वायू प्रदूषण नियंत्रक उपाय	प्रस्तावित: इलेक्ट्रोस्टॅटिक प्रेसिपिटेटर विद्यमान: इलेक्ट्रोस्टॅटिक प्रेसिपिटेटर व वेट स्क्रबर
मनुष्य बळ	**विद्यमान एकूण:** तात्पुरते- ८० कायमस्वरुपी- ७१८ **प्रस्तावित एकूण:** बांधकाम टप्पा- २५ ते ३० ऑपेरेशन टप्पा- २५ ते ३०

एकूण प्रकल्प खर्च	आसवनी प्रकल्प : रु. ६२.११ कोटी
पर्यावरण व्यवस्थापनाचा भांडवली खर्च	एकूण १३.३५ कोटी
पर्यावरणाविषयी	
जैव भौगोलिक क्षेत्र	अर्ध शुष्क
जवळचे गांव	घुले वाडी
जवळचे शहर / शहर	संगमनेर ४ किमी
जवळचा राष्ट्रीय महामार्ग	एन.एच ६० (पुणे - नाशिक - धुळे) ७०० मी वर
जवळचे रेल्वे स्टेशन	साईनगर शिर्डी रेल्वे स्टेशन पूर्वोत्तर मध्ये ३५.४ कि.मी.
जवळचे विमानतळ	साईनगर शिर्डी विमानतळ २३ कि.मी.
राष्ट्रीय उद्याने, आरक्षित / संरक्षित वन (पीएफ), वन्यजीव अभयारण्य, बायोस्फीयर रिजर्व, टायगर / हत्ती आरक्षित, वन्यजीवन कॉरिडॉर इ. १० कि.मी. अंतरावर	प्रकल्पाच्या क्षेत्राच्या १० किमीच्या आत कोणतेही संवेदनशील क्षेत्र येत नाही
नदी / इतर पाण्याचे स्तोत्र (१० किमीच्या त्रिज्येमध्ये)	म्हाळुंगी नदी ३.७५ कि.मी. अंतरावर नैऋत्य दिशेला वाहते तसेच प्रवरा नदी दक्षिणेकडे ५.८० कि.मी. अंतरावर
वार्षिक सरासरी पाऊस	६७८.४ मी.मी
तापमान	कमाल: ४१.३° से. किमान: ५.८° से.
आर्द्रता	कमाल सापेक्ष आर्द्रता: ८७ %
वाऱ्याची दिशा	वायव्य,पश्चिम आणि नैऋत्य कडून
मातीचा प्रकार	मध्यम काळी, चिकन माती
संरक्षण छावणी स्थापना	प्रकल्प स्थळापासून १० किमीच्या त्रिज्येमध्ये नाही
जवळचे सीआरझेड	प्रकल्प स्थळापासून १० किमीच्या त्रिज्येमध्ये नाही
जवळचे ऐतिहासिक स्थळ	शिर्डी ३४ कि.मी.
भूकंपाचा झोन	झोन तिसरा, मध्यम

३.१ प्रकल्पासाठी आवश्यक संसाधन

तक्ता २: कच्चा माल आवश्यक

कच्चा माल	**संख्या**	**साठवणूक**	स्त्रोत	**वाहतुकीची पद्धत**
विद्यमान साखर कारखाना				

ऊस टन प्रति दिन	५५००	-	लाभ क्षेत्र	ट्रक, ट्रॅक्टर
प्रस्तावित साखर कारखाना				
ऊस टन प्रति दिन	९०००	-	लाभ क्षेत्र	ट्रक, ट्रॅक्टर
वंगण तेल आणि ग्रीस	१६०	-	जवळपासचा बाजार	ट्रक, टेम्पो
चुना टन प्रति दिन	१०	कोठार	जवळपासचा बाजार	ट्रक, टेम्पो
गंधक टन प्रति दिन	३	कोठार	जवळपासचा बाजार	ट्रक, टेम्पो
हायड्रोक्लोरिक आम्ल किलो / दिवस	१५.००	कार्बौय	जवळपासचा बाजार	ट्रक, टेम्पो
सोडियम क्लोराइड	-	-	जवळपासचा बाजार	ट्रक, टेम्पो
फॉस्फोरिक आम्ल किलो /डी	५०	कार्बौय	जवळपासचा बाजार	ट्रक, टेम्पो
वंगणासाठीचे तेल	१५०	ड्रम	जवळपासचा बाजार	ट्रक, टेम्पो

४.० प्रक्रिया

आसवानी

अल्कोहोल उत्पादनात मुख्यतः खालील दिलेल्या टप्प्यांचा समावेश आहे.

- मळी पुरवठा व त्याचे वजन करणे
- मळीला पाण्याच्या योग्य प्रमाणात पातळ करणे
- यीस्ट च्या मदतीने आंबवणे
- ऊर्धपातन प्रक्रियेतून अल्कोहोल

५.० पर्यावरणविषयक वर्णन

प्रकल्प परिसरातील विविध पर्यावर्णीय घटकांचा ऑक्टोबर २०१९ ते डिसेंबर २०१९ या कालावधीचा अभ्यास केला गेला. पर्यावरणाच्या मूलभूत अध्ययनासाठी पर्यावरण वन आणि जलवायू मंत्रालयाने दिलेली मार्गदर्शक तत्त्वे, तांत्रिक ई.आय.ए मार्गदर्शक तत्वे यांचे मार्गदर्शन घेतले.

तक्ता ३: पर्यावर्णीय निरीक्षणाचे निरीक्षण

पर्यावरण गुणधर्म	देखरेख वारंवारता	घटक	निरीक्षण
हवामानशास्त्र	मायक्रोप्रोसेसर आधारित हवामान निरीक्षण स्टेशन सतत ताशी रेकॉर्डिं	वाऱ्याची गती	कमाल २८-३० किलो मी./तास
		वाऱ्याची दिशा	पश्चिम व नैऋत्य
		कमाल तापमान	४१ .३ ° से.
		किमान तापमान.	५.८° से.
		सापेक्ष आर्द्रता	कमाल ८७
		वर्षाव	वार्षिक सरासरी ६७८.४ मिमी

पर्यावरण गुणधर्म	देखरेख वारंवारता	घटक	निरीक्षण
हवेची गुणवत्ता	९ स्थाने २४ तासांचे नमुने ३ महिने आठवड्यात दोनदा (मायक्रोग्रॅम घन.मी.)	पी. एम. १० पी. एम. २.५ सल्फर डायॉक्साईड नायट्रोजन ऑक्साइड्स	केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या मानकानुसार मर्यादेत
पाणी गुणवत्ता (भूजल आणि पृष्ठजल)	हंगामात एकदा (११ ठिकाणी) (भौतिक, रासायनिक आणि जैविक घटक)	पी. एच टी डी.एस. सि. ओ. डी. बी. ओ. डी. ई. कोलाय	ई. कोलाय वगळता सर्व घटक मार्यादेच्या आत आहेत
माती गुणवत्ता	हंगामात एकदा ८ ठिकाणी	माती प्रकार आणि पोत, भौतिकी-रासायनिक गुणधर्म	काळी ते तपकिरी चिकणमाती चांगली पाणी धारण क्षमता आहे, तसेच इतर घातक जड धातूंचे प्रमाण आढळून नाही.
ध्वनी तीव्रता	हंगामात एकदा ९ ठिकाणी (डीबी मध्ये ध्वनी पातळी (अ)	दिवसा	४०.७ - ५७.५ डी.बी.
		रात्री	३३.८ - ५३.२ डी.बी.
जमिनीचा वापर	जमिनीच्या अभ्यासासाठी प्रोजेक्ट क्षेत्रावर एकदा भेट	माहिती आणि जमीन वापर वर्गीकरण	बहुतांश जमीन ही शेती वापराखाली आढळून आली.
भूविज्ञान व हैड्रोजओलॉजि	अभ्यास काळात एकदा	प्रोजेक्ट क्षेत्राचे भूविज्ञान व हायड्रोलॉजि	बेसाल्टीक लाव्हा प्रवाहांमुळे, डेक्कन ट्रॅप वरील भूजल मुखत्वे वेअथेरेड व फ्रॅक्चर्ड भागाखाली ५-१० मी. खोलीवर आढळते. गाळाची माती फार थोड्या प्रमाणात आढळते.
जैविक पर्यावरण	१० किमी त्रिजेच्या अभ्यास क्षेत्रात	वनस्पती व प्राणि ची माहिती गोळा करणे.	*बाभूळ, लिंब, तरवड, काशीद,* ताम्रशिंबी, वड, पिंपळ, उंबर .
			वेडा राघू, खाटीक, मैना, ब्राह्मणी मैना, पोपट ई.
सामाजिक-आर्थिक परिस्थिती	१० किमी त्रिजेच्या अभ्यास क्षेत्रात	सामाजिक-आर्थिक माहिती गोळा करणे.	स्वच्छतेच्या सुविधा समाधानकारक आहेत, वीज पुरवठा सुविधा जवळजवळ सर्व गावात उपलब्ध आहेत, पाणी पुरवठा आहे, प्राथमिक आरोग्य केंद्र आणि उप केंद्र प्राथमिक आरोग्य उपलब्ध आहे.

६. अपेक्षित पर्यावरण प्रभाव

तक्ता ४: अपेक्षित परिणाम

पर्यावरणविषयक पैलू	अपेक्षित परिणाम
वायू पर्यावरण	प्रक्रियेतून निघणारे गॅसेस, वाहनातून व मालवाहतूक निघणारे धूलिकणांचे व चिमणीतून निघणाऱ्या धुराचे योग्य नियंत्रण न केल्यास वायू प्रदूषणात पातळीत वाढ होण्याची संभावना आहे.
पाणी पर्यावरण	सांडपाण्याची योग्य विल्हेवाट न लावल्यास पाण्याचे प्रदूषण होऊन त्याचे मानवी आरोग्यावर व सभोवतालच्या पर्यावरणावर परिणाम होऊ शकतात.
जमीन पर्यावरण	घातक / घनकचरा कचराच्या अयोग्य विल्हेवाटी मुळे जमिनीवर विपरीत परिणाम होऊन, जमिनीच्या सुपीकतेवर परिणाम होईल.
जैविक पर्यावरण	कारखान्यातून कोणताही प्रकारचे सांडपाणी, व इतर प्रदूषित पाणी बाहेर सोडले जाणार नाही. हरित पट्टा विकसित करण्यात येईल.
सामाजिक पर्यावरण	पायाभूत सुविधा विकास संदर्भात शैक्षणिक पातळी, आरोग्य सुविधा इ. क्षेत्राचा विकास होईल.
आर्थिक पर्यावरण	महसूली उत्पन्न म्हणून प्रदेश आणि देशातील अर्थव्यवस्थेवर सकारात्मक परिणाम.
ध्वनी पर्यावरण	प्रकल्पाच्या क्षेत्रामध्ये ध्वनी पातळी त किंचित वाढ होईल.
व्यावसायिक आरोग्य आणि सुरक्षितता	वैयक्तिक संरक्षण उपकरणे न वापरल्यास, योग्य कार्यप्रणाली न वापरल्यास, तसेच यंत्रांची नीट निगा न राखल्यास आरोग्य धोक्यात येऊ शकते.

७. पर्यावरण निरीक्षण कार्यक्रम

तक्ता ५: पर्यावरण निरीक्षण कार्यक्रम

पर्यावरण पैलू	**घटक**	**वारंवारता**	**पद्धती**
पिण्याचे पाणी	नदीच्या व कारखान्यातील पिण्याच्या पाण्याच्या गुणवत्तेचे परीक्षण.	मासिक, त्रितिय पक्ष लॅबोरेटरी निरीक्षण	आय. एस. १०५००:२०१२
औद्योगिक वापराचे पाणी	पाण्याचे सर्वसामान्य मानके	मासिक, त्रितिय पक्ष लॅबोरेटरी निरीक्षण	मानक पद्धती नुसार
औद्योगिक सांडपाणी	महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या निर्देशानुसार	मासिक, त्रितिय लॅबोरेटरी निरीक्षण	मानक पद्धती नुसार
हवा	(अतिरिक्त मापदंड, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ नुसार)	कारखाना व परिसरातील दोन-तीन	आ एस : ५१८२

		ठिकाणी हवेचे परीक्षण करावे	
कामाची जागा देखरेख	ध्वनी, व्हीओसी, तापमान पातळी	मासिक, त्रितिय लॅबोरेटरी निरीक्षण	-
चिमणी परीक्षण	अतिरिक्त मापदंड, व महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ आणि निवडणूक आयोगाने आदेशावरून	मासिक ३ पक्षाची देखरेख	आ एस: ५१८२.
ध्वनी परीक्षण	डेसिबल ध्वनी पातळी	मासिक, त्रितिय पक्ष लॅबोरेटरी निरीक्षण	मासिक
आरोग्य तपासणी	कारखाना कायदा व इतर व वैद्यकीय तरतुदी (रोजगारा पूर्वी व नंतर).	प्रकल्प कार्य काळात वार्षिक.	--

८.० पर्यावरण व्यवस्थापन योजना

प्रकल्पामुळे होणाऱ्या परिणामांचा प्रभाव कमी करण्यासाठी खालील उपाय योजना करण्यात येतील

तक्ता ६: विविध पर्यावरणविषयक परिणामांच्या उपाय योजना

पर्यावरण विशेषता	उपाययोजना
हवा प्रदूषणाच्या उपायोजना	• धूलिकणांच्या उत्सर्जनासाठी ईएसपी ९९. ९९% कार्यक्षमता देण्यात येईल. • संपूर्ण प्रक्रिया बंद स्थितीत चालविली जाईल जेणेकरुन व्हीओसी उत्सर्जन कमी होण्याची शक्यता टाळता येईल. • सर्व डी.जी. सेट निकडीच्या प्रसंगी वापरले जातील. • बॉयलर आणि डीजी ला पुरेशी स्टॅकची उंची प्रदान केली जाईल
प्रदूषित पाण्याचे व्यवस्थापन	• प्रस्तावित साखर आणि डिस्टीलरी "झिरो लिक्विड डिस्चार्ज" तंत्रज्ञानावर आधारित असेल. • सध्या अस्तित्वात असलेल्या युनिटसाठी बायोगॅस आणि त्यानंतर मल्टी-इफेक्ट बाष्पीभवन (एमईई) व बायो कम्पोटींगचे पालन केले जाते. प्रस्तावित ४० के.एल.पी.डी च्या विस्तारासाठी स्पेंटवॉश चे बाष्पीभवन केले जाईल व ६० % घन झालेला स्पेंट वॉश प्रस्तावित ४० टन/तास मध्ये बॉयलर मध्ये इंधन म्हणून वापरण्यात येईल

पर्यावरण विशेषता	उपाययोजना
	• घरगुती सांडपाण्याचे शोषखडया द्वारे व इतर सांडपाण्याचे ई. टी. पी. मधून नियंत्रण केले जाईल. ई. टी. पी. मधून उपचार (ट्रिटेड) पाणी आय. एस. मानकानुसार कारखाण्यातील हरित पट्टा विकासासाठी व सिंचनासाठी वापरले जाईल.
ध्वनी प्रदूषण व्यवस्थापन	• ध्वनी प्रदूषणाला आळा बसण्यासाठी सर्व प्रक्रिया बंदिस्त जागेत केला जाईल • संचांना ध्वनिनियंत्रण आवरण प्रदान केले जाईल. • कारखान्याभोवती हरित पट्ट्याचा विकास केला जाईल, ज्यामुळे ध्वनी प्रदूषणास आळा बसण्यास मदत होईल.
दुर्गंधीचे व्यवस्थापण	• उत्तम कार्य पद्धती व्यवस्थापान करून दुर्गंध नियंत्रीत केला जाईल. • किण्वना दरम्यान तापमान नियंत्रीत करून यीस्ट चे निष्कार्य कींवा मृत होणे टाळले जाईल. • कुजवणाऱ्या सुक्षमजीवांची गटारांमध्ये होणारी वाढ वेळोवेळी नियंत्रण केली जाईल व त्यासाठी जैविक रासायनांचा वापर केला जाईल.
घन आणि घातक कचरा व्यवस्थापन	• अवशिष्ट तेल / घातक कचरा फार कमी प्रमाणात असेल व तो इंधन म्हणून बॉयलर मध्ये वापरला जाईल. • सी. पी. यू मधून निघणारा गाळ तसेच घनकचरा घातक नसल्याने खत म्हणून उपयोगात येईल.
वाहतूक व्यवस्थापन	• धुळी कणांचे उतसर्जन कमी करण्यासाठी वाहतूक उपकरणांना आच्छादन केले जाईल. • चांगली वाहतूक व्यवस्थापन प्रणाली विकसित आणि तिची अंमलबजावणी केली जाईल.
ग्रीन बेल्ट विकास / वृक्षारोपण	केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने (सीपीसीबी) निर्धारित केलेल्या नियमानुसार वृक्षारोपण केले जाईल.
व्यवसाईक सामाजिक जबाबदारी	रु. ६७.२ लाख इतकी तरतूद (एकूण प्रकल्प खर्चाच्या १ %) येत्या ३ वर्षांत सामाजीक पर्यावरणीय जबाबदारी अंतर्गत (कॉर्पोरेट एंवीरोन्मेन्ट रेस्पॉन्सिबिलिटी) केली जाईल.
व्यावसायिक आरोग्य आणि सुरक्षितता	• कामगारांच्या आरोग्याची वेळोवेळी तपासणी करण्यास कारखाना कटीबद्ध आहे. • कारखाना चालू असताना सर्व सुरक्षा नियमांचे पालन केले जाईल. • सर्व सुरक्षा नियमांची वेळोवेळी कार्यशाळा घेतली जाईल • सर्व कर्मचाऱ्यांना स्वयं रक्षक उपकरणे दिली जातील

९.० पर्यावरण व्यवस्थापन खर्च

तक्ता ७: पर्यावरण व्यवस्थापन खर्च

क्र.	वर्णन	भांडवली किंमत(लाख रुपये)	आवर्ती खर्च(लाख रुपये)
१.	वायू प्रदूषण नियंत्रण	८५०	१०
२.	कंडेंन्सेट पॉलिशिंग युनिट	३५०	५
३.	ईटीपी	८०	
४.	घन कचरा व्यवस्थापन	-	७
५.	पर्यावरण निरीक्षण आणि व्यवस्थापन	-	४
६.	पावसाच्या पाण्याचे व्यवस्थापन	२५	४
७.	व्यावसायिक आरोग्य	१०	५
८.	हरित पट्ट्याच्या विकास	२०	४
	एकूण	१३३५	३९

१०. निष्कर्ष व प्रकल्पाचे फायदे

१ ऊस लागवडीमध्ये क्षेत्र समृद्ध आहे आणि निश्चित वार्षिक ऊस उपलब्धतेसाठी पुरेश्या सिंचन सुविधा आहेत.
२ नियोजित असावनीच्या विस्तारणामुळे कारखान्यास आर्थिक स्थिरता मिळेल व त्याचे प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष फायदे परिसरातील लोकांना होतील.
३ ऊर्जेच्या संवर्धन आणि परिचालन मूल्यात झालेली घट त्यामुळे ऑपरेशनचा नफा वाढते.
४ सहवीज निर्मितीमुळे बगॅसच्या सुरक्षित साठवण आणि विल्हेवाटीवरचा खर्च वाचवितो.
५ कारखान्यामुळे परिसरातील लोकांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.
६ व्यापारी क्षेत्रात वाढ होऊन त्यास संलग्न व्यवसायांमध्ये वाढ होईल.
७ कारखान्यामुळे कोणत्याही प्रकारचे पर्यावरणाचे प्रदूषण होणार नाही, याची संपूर्ण काळजी कारखान्याचे व्यवथापन घेईल.
८ कारखान्यामुळे कोणत्याही प्रकारची वनस्पती व प्राणी यांची हानी अपेक्षित नाही
९ नियोजित कारखाना विस्तारण्यासाठी अत्याधुनिक प्रदूषण नियंत्रण उपकरणांचा वापर करण्याचे योजिले आहे.

१० विद्यमान व नियोजित कारखान्याच्या विस्तार पर्यावरण पूरक होईल यासाठी सर्वोतोपरी प्रयत्न केले जातील.

११ पर्यावरणाचे धोके टाळण्यासाठी वैयक्तिक संरक्षक उपकरणे, सुरक्षेची खबरदारी, आणीबाणी योजना आणि आपत्ती व्यवस्थापन योजना केली जाईल.